

Elävän perinnön kansallinen luettelo

Miten hakemuksia arvioidaan?

Museovirasto tarkistaa hakemukset, jotta ne täyttävät tekniset kriteerit (mm. hakemuksen pituus, mukana wikiluettelossa, hakijatahon kelpoisuus). Hakemukset avautuvat sähköisesti kommentoitavaksi arvioinnissa mukana oleville asiantuntijatahoille wikialustalle. Kommentit jätetään omalla nimellä.

Museovirasto koostaa lausunnot vastaanotetuista kommenteista sekä esittelee hakemukset, niihin saadut kommentit ja kantansa aineettoman kulttuuriperinnön asiantuntijaryhmälle. Museovirasto esittää asiantuntijaryhmän suosituksesta opetus- ja kulttuuriministeriölle listan kansalliseen luetteloon hyväksyttävistä kohteista. Opetus- ja kulttuuriministeri tekee päätöksen kansalliseen luetteloon hyväksytyistä kohteista.

Julkista tietoa ovat vain luetteloon hyväksytyt hakemukset. Museovirasto antaa pyydettyä palautetta sellaisille hakijoille, joiden hakemaa kohdetta ei ole hyväksytty mukaan luetteloon. Elävän perinnön kansalliseen luetteloon on mahdollista hakea uudelleen seuraavilla hakukerroilla.

Valintaperusteet Elävän perinnön kansallisen luetteloon lisäämiseksi

Arvioinnissa kiinnitetään huomiota teknisiin kriteereihin, eikä arvoteta perinteitä sellaisenaan. Hyväksyttäessä kohteita elävän perinnön kansalliseen luetteloon käytetään Unescon yleissopimuksessa määritettyjä kriteereitä. Kohteiden tulee olla:

1. Aineetonta kulttuuriperintöä siinä mielessä kuin aineettoman kulttuuriperinnön sopimuksen artiklassa 2 määritellään.

”käytäntöjä, kuvauksia, ilmauksia, tietoa, taitoja – sekä niihin liittyviä välineitä, esineitä, artefakteja ja kulttuurisia tiloja – jotka yhteisöt, ryhmät ja joissain tapauksissa yksityishenkilöt tunnustavat osaksi kulttuuriperintöään. Tätä aineetonta kulttuuriperintöä, joka siirtyy sukupolvelta toiselle, yhteisöt ja ryhmät luovat jatkuvasti uudelleen suhteessa ympäristöönsä, vuorovaikutuksessa luonnon ja oman historiansa kanssa, ja se tuo heille tunteen identiteetistä ja jatkuvuudesta, edistäen siten kulttuurisen moninaisuuden ja inhimillisen luovuuden kunnioitusta.”

2. Luetteloon pääsemisen tulee edistää aineettoman kulttuuriperinnön näkyvyyttä ja tietoisuutta sen merkittävydestä sekä rohkaista keskusteluun, täten heijastaen kulttuurin maailmanlaajuisia monimuotoisuutta ja samalla antaen todisteita ihmisen luovuudesta.
3. Perinnön vaalimiseen käytetään keinoja, jotka voivat suojella ja edistää aineettoman perinnön asemaa.
4. Perintökohde on asetettu ehdolle yhteisön, ryhmän tai yksilöiden mahdollisimman laajan osallistumisen avulla.

Lisäksi Elävän perinnön kansalliseen luetteloon valittavien kohteiden osalta arvioidaan seuraavia seikkoja:

1. Ilmiö on olennainen osa yhteisöjen, ryhmien ja yksilöiden elävää perintöä
 - Hakemuksessa ovat mukana aiheeseen olennaisesti liittyvät tahot
 - Paikallisilla tai alueellisilla toimijoilla sekä muilla kiinnostuneilla yhteisöillä on mahdollisuus osallistua perinteen harjoittamiseen
2. Perinteen jatkuvuus
 - Perinnettä siirretään eteenpäin yhdessä oppien ja kehittäen
 - Perinnettä siirretään eteenpäin sukupolvien välillä ja sisällä
 - Yhteisö haluaa vaalia ja harjoittaa perinnettä myös tulevaisuudessa
3. Yhteisö luo elävää perintöä jatkuvasti uudelleen suhteessa ympäristöönsä, vuorovaikutuksessa luonnon ja oman historiansa kanssa
 - Ilmiö on kehittynyt luovasti ja perinne on mukautunut nykytilanteeseen
4. Elävä perinne tukee identiteettien muotoutumista
 - Ilmiö voi olla osa paikallisia tai alueellisia perinteitä tai elää esimerkiksi verkkoyhteisöissä
 - Perinne on osa itseilmaisua
 - Yhteisö voi saada perinteen kautta toimeentuloa
 - Yhteisö kokee perinteen osaksi identiteettiään